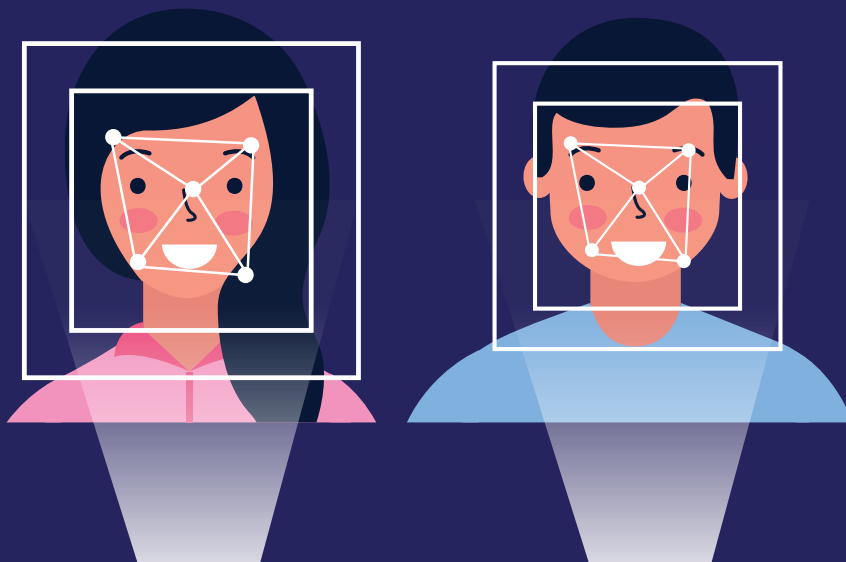

Παραπληροφόρηση και Deepfakes

Όσα πρέπει να γνωρίζω!

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εισαγωγή

Η παραπληροφόρηση ήταν και παραμένει ένα σύννηθες φαινόμενο στο διαδίκτυο, αλλά η εμφάνιση και η ευρεία αποδοχή των κοινωνικών δικτύων έχει μετατρέψει αυτή τη διάδοση ψευδών πληροφοριών σε πραγματική «επιδημία». Ψευδείς ειδήσεις **διαδίδονται με αστραπιαία ταχύτητα μέσω των κοινωνικών δικτύων**, με αποτέλεσμα να αποκτούν υπόσταση και να γίνονται πιστευτές από σημαντικό αριθμό ανθρώπων.

Είναι λοιπόν ευθύνη του καθενός από εμάς **να ελέγχει** προσεκτικά την πηγή των πληροφοριών, **να κατανοεί** τον σκοπό και την αποστολή του μέσου που διαβάζει, **να εξετάζει** την αξιοπιστία του συντάκτη και **να συγκρίνει** διαφορετικές πηγές προτού καταλήξει σε συμπεράσματα.

Σύμφωνα με το Ευρωβαρόμετρο, είναι εντυπωσιακό ότι το 71% των Ευρωπαίων πολιτών συχνά έρχεται αντιμέτωπο με παραπληροφόρηση, ενώ το 86 % συμφωνεί ότι η ταχεία διάδοση της παραπληροφόρησης αποτελεί μείζον πρόβλημα για τη δημοκρατία. Εξίσου ενδιαφέρον είναι το γεγονός ότι πολλοί νέοι θεωρούν το μέγεθος της φωτογραφίας σε ένα άρθρο ως κριτήριο αξιοπιστίας, και όχι την αναφορά της πηγής.

Τι είναι η παραπληροφόρηση;

Η παραπληροφόρηση αναφέρεται στη διάδοση ανακριβών, λανθασμένων ή και ψευδών πληροφοριών, με ή χωρίς πρόθεση. Συχνά, η παραπληροφόρηση δημιουργείται με στόχο **να παραπλανήσει ή να χειραγωγήσει το κοινό**. Μπορεί να λάβει διάφορες μορφές, όπως παραποιημένα άρθρα, ψευδείς ειδήσεις, ψευδοεπιστημονικές θεωρίες, και συνωμοσιολογίες.

Η παραπληροφόρηση μπορεί να έχει σοβαρές συνέπειες. Μπορεί να προκαλέσει κοινωνικές εντάσεις, να διαστρεβλώσει την πραγματικότητα και να επηρεάσει την εμπιστοσύνη των πολιτών στους θεσμούς. Η διάδοση ψευδών ειδήσεων ενδέχεται να δημιουργήσει **αίσθημα φόβου, ανασφάλειας, ή και να οδηγήσει σε αποφάσεις που βασίζονται σε λανθασμένα δεδομένα**.

Στην ψηφιακή εποχή η παραπληροφόρηση αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους κινδύνους. Μέσω κοινωνικών δικτύων, blogs, και πλατφορμών ενημέρωσης, **η πληροφορία μπορεί να εξαπλωθεί σε δευτερόλεπτα, φτάνοντας σε τεράστιο αριθμό χρηστών**. Ορισμένα χαρακτηριστικά του διαδικτύου, όπως η ανωνυμία, η ταχύτητα διάδοσης και η εύκολη πρόσβαση, καθιστούν το περιβάλλον αυτό ιδανικό για τη διάδοση ψευδών ειδήσεων και την ενίσχυση παραπλανητικών αφηγημάτων. Οι χρήστες μπορούν να γίνουν άθελά τους διακινητές αναληθών ειδήσεων παραπληροφόρησης, όταν μοιράζονται περιεχόμενο χωρίς να το επαληθεύσουν. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι οι ψευδείς ειδήσεις σχετικά με την υγεία, την πολιτική ή κοινωνικά γεγονότα, που μπορούν να οδηγήσουν το κοινό σε λανθασμένες αποφάσεις και πεποιθήσεις.

Τέλος, η παραπληροφόρηση στο διαδίκτυο, **σε συνδυασμό με τις νέες τεχνολογίες όπως τα deep-fakes**, εντείνει την ανάγκη για κριτική σκέψη και διασταύρωση των πηγών πληροφορίας. Τα deepfakes, ως εξέλιξη της τεχνολογίας, μπορούν να παραπλανήσουν ακόμα πιο εύκολα, ενισχύοντας τη διάδοση ψευδών ειδήσεων και διαστρεβλωμένων γεγονότων.

Deepfakes και Παραπληροφόρηση: Μια Νέα Απειλή;

Τα deepfakes είναι μια από τις πιο σύγχρονες μορφές παραπληροφόρησης, αξιοποιώντας την **τεχνητή νοημοσύνη (AI)** για να δημιουργήσουν εξαιρετικά ρεαλιστικά βίντεο και ήχους που είναι παραποιημένα. Μέσω των deepfakes, **ένας άνθρωπος μπορεί να εμφανιστεί να λέει ή να κάνει πράγματα που στην πραγματικότητα ποτέ δεν έκανε**. Αυτό μπορεί να έχει καταστροφικές συνέπειες, καθώς βίντεο με παραποιημένο περιεχόμενο μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να διαδώσουν ψευδείς ειδήσεις, να βλάψουν την φήμη ενός ατόμου ή να επηρεάσουν εκλογικά αποτελέσματα και πολιτικές αποφάσεις.

Η χρήση των deepfakes στην παραπληροφόρηση ενισχύει την αδυναμία των ανθρώπων να διακρίνουν την αλήθεια από το ψέμα, καθώς τα οπτικά και ηχητικά ερεθίσματα είναι πολύ πιο πειστικά. Αυτό **καθιστά τον εντοπισμό της παραπληροφόρησης ακόμα πιο δύσκολο** και αυξάνει τον κίνδυνο διάδοσης ψευδούς περιεχομένου.

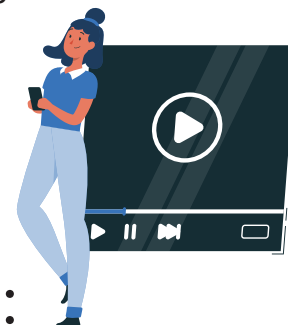
Για τον εντοπισμό των Deepfakes έχουν αναπτυχθεί διάφορα λογισμικά. Ένα από αυτά είναι το [Sensity](#) που προσφέρει υπηρεσίες ανίχνευσης deepfake, χρησιμοποιώντας τεχνητή νοημοσύνη για τον εντοπισμό ανεπαίσθητων παραμορφώσεων σε βίντεο. Άλλο σημαντικό εργαλείο είναι το [Deepware Scanner](#), που επιτρέπει στους χρήστες να ανεβάζουν βίντεο και να ελέγχουν εάν είναι ψεύτικα.

Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό το κοινό να εκπαιδευτεί στην αναγνώριση αυτών των νέων μορφών παραπληροφόρησης και να αποκτήσει τα εργαλεία για να προστατεύεται από αυτές.

Πριν πιστέψετε ή μοιραστείτε περιεχόμενο που συναντήσατε στο διαδίκτυο, ελέγξτε την εγκυρότητα της πηγής και επιβεβαιώστε ότι υπάρχει και σε αξιόπιστα μέσα ενημέρωσης. Τα deepfakes μπορεί να είναι πολύ ρεαλιστικά γι' αυτό να παρατηρείτε προσεκτικά τυχόν αφύσικες κινήσεις προσώπου ή ασυνήθιστες αλλαγές στη φωνή.

Πώς να αναγνωρίσετε την παραπληροφόρηση και τα deepfakes:

- ➔ **Πηγές:** Πάντα να ελέγχετε την πηγή της πληροφορίας. Είναι από αξιόπιστο μέσο ή οργανισμό;
- ➔ **Διασταύρωση:** Αναζητήστε την ίδια είδηση ή πληροφορία σε διαφορετικά αξιόπιστα μέσα. Αν είναι αληθινή, θα εμφανιστεί και αλλού.
- ➔ **Έλεγχος γεγονότων (Fact-checking):** Χρησιμοποιήστε πλατφόρμες που ειδικεύονται στην επιβεβαίωση γεγονότων (π.χ. [Ellinika Hoaxes](#), [Snopes](#)).
- ➔ **Οπτικά και ηχητικά στοιχεία:** Δώστε προσοχή σε στέλεις στο βίντεο ή στον ήχο. Αν κάτι φαίνεται αφύσικο, μπορεί να είναι deepfake.

Πώς να προστατευτείτε από την παραπληροφόρηση και τα deepfakes:

- ➔ **Μην μοιράζετε αβασάνιστα πληροφορίες.** Εάν δεν είστε σίγουροι για την αυθεντικότητα μιας πληροφορίας, μην τη διαδώσετε.
- ➔ **Μάθετε να αναγνωρίζετε τα deepfakes.** Παρατηρήστε προσεκτικά την κίνηση του στόματος και τις εκφράσεις του προσώπου σε βίντεο.
- ➔ **Ενημερωθείτε.** Παρακολουθείτε την εξέλιξη της τεχνολογίας και τις νέες απειλές που σχετίζονται με την παραπληροφόρηση.
- ➔ **Αποφεύγετε τη διασπορά πανικού.** Οι κακόβουλοι δημιουργοί συχνά στοχεύουν στο να προκαλέσουν σύγχυση και φόβο. Παραμείνετε ψύχραιμοι!

Πριν πιστέψετε ή μοιραστείτε πληροφορίες που βρίσκετε στο διαδίκτυο, βεβαιωθείτε ότι προέρχονται από αξιόπιστες πηγές. Μην εμπιστεύεστε ειδήσεις που προκαλούν έντονα συναισθήματα χωρίς να τις επαληθεύσετε.

SaferInternet4Kids.gr
ΓΙΑ ΕΝΑ ΑΣΦΑΛΕΣΤΕΡΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ITE

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

«Την αποκλειστική ευθύνη της παρούσας έκδοσης φέρει ο συγγραφέας της. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν φέρει καμία ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των περιεχομένων σ' αυτήν πληροφοριών.»